



## KEUZES EN KANSEN

*We staan er niet altijd bij stil, maar we hebben maar één aarde. Daar moeten we zuinig op zijn, dat zijn we nu niet altijd. Het is tijd om dingen duurzamer te doen.*

### Opwarming van de aarde moet stoppen

Verduurzamen gaat over kansen maar ook over grote en kleine keuzes. Het vergroenen van de tuin, het isoleren van ons huis, het opwekken van duurzame energie, het plaatsen van warmtepompen, het vaker de fiets nemen, het minder plastic gebruiken, het inzetten van duurzaam openbaar vervoer of het simpelweg de verwarming een graadje lager zetten.

Maar het is ook best ingewikkeld om de juiste keuzes te maken en kansen te verzilveren. Ingewikkeld voor u als inwoner of ondernemer maar ook voor ons, als gemeente. Want waar begin je? Wat levert het meeste op? Voor onze gezondheid, financieel maar ook voor het klimaat. Want in klimaatvriendelijke keuzes spelen ook financiën een belangrijke rol.

### Het plan

In 2015 hebben 195 landen in Parijs afspraken gemaakt over hoe we de opwarming van de aarde gaan stoppen. Elk land heeft daarna een eigen plan gemaakt. Het Nederlandse plan is op 28 juni 2019 gepresenteerd. Nu maakt gemeente Voorschoten samen met gemeentes en andere organisaties uit de buurt een plan over onze bijdrage aan een duurzame toekomst. Dat plan heet Regionale Energie Strategie Holland Rijnland. In januari 2021 organiseren we een digitale bijeenkomst om met u dit plan te bespreken.

### Samen de schouders eronder

In deze special van de gemeente gaat het over het werken aan een duurzame samenleving. Over wat de regio en gemeente er aan doen en wat u eraan kunt doen.

Zelf probeer ik ook mijn bijdrage te leveren met dingen als zonnepanelen, isolatie, ledverlichting, en scheiden van afval. Maar met drie pubers in huis is dat niet altijd eenvoudig. Ik ben iedere keer weer verbaasd over hun douche gewoonte, over het licht dat ze laten branden en over het groenafval dat in de 'restbak' verdwijnt. Positief is dat ze altijd vegetarisch koken. Laten we vooral blijven benoemen wat beter kan en ondertussen blij zijn met alle duurzame stappen die we met elkaar zetten.



Erika Spil,  
Wethouder  
Duurzaamheid

# WERKEN AAN EEN DUURZAME EN GEZONDE OMGEVING DOEN WE SAMEN

**De klimaatverandering is steeds beter te zien en te merken in ons dagelijkse leven. De aarde wordt warmer, het regent meer en harder en dier- en plantensoorten verdwijnen. Eén ding is zeker: als we onze kinderen en kleinkinderen ook een gezonde leefomgeving willen geven, moeten we duurzamer gaan leven.**

### In 2050 'draait' Nederland volledig op duurzame energie

Tijdens de klimaattop in Parijs in 2015 zijn door bijna 200 landen afspraken gemaakt hoe we wereldwijd de klimaatverandering kunnen afremmen. De Nederlandse doelen staan beschreven in het klimaatakkoord van 2020. Eén van die doelen is dat Nederland in 2050 volledig 'draait' op duurzame energie. Op dit moment gebruiken we in Nederland nog veel olie en gas. Bij het gebruik van olie en gas komen broeikasgassen vrij zoals CO<sub>2</sub>. Deze gassen zijn voor een groot deel de oorzaak van de klimaatverandering. Daarom is het belangrijk dat we met z'n allen minder energie gaan gebruiken en de energie die we gebruiken duurzaam gaan opwekken.

### Regionale afspraken

Het landelijke klimaat akkoord is vertaald naar regionale doelen. Voorschoten is onderdeel van Regio Holland Rijnland. Dit is een samenwerking van 13 gemeenten, de provincie en het Hoogheemraadschap. In 2017 hebben deze partijen het Energieakkoord Holland Rijnland ondertekend. Met elkaar spraken we af om in 2050 een energie neutrale regio te zijn. Dat

houdt in dat in 2050, alle benodigde energie duurzaam wordt opgewekt en dat we dit doen in de eigen regio. Maar hoe gaan we dat dan doen?

### Met elkaar

Om de regionale doelen te bereiken is er samen met de regio een eerste versie van een regionale energie strategie (RES) gemaakt. In januari organiseert de gemeente een digitale bijeenkomst. Op deze bijeenkomst informeren wij u over de plannen en onderwerpen die in

de RES staan. Meer over de RES leest u in deze krant in het artikel Regionale Energiestrategie (RES) en vindt u op [www.wijzijnon.nl](http://www.wijzijnon.nl).

Om de klimaatverandering tegen te gaan, gaan we aan de slag met de volgende onderwerpen.

1. Energiebesparing
2. Duurzame elektriciteit en warmte
3. Duurzame mobiliteit
4. Aardgasvrij Voorschoten

## De doelen op een rij

### Werelddoelen

(Klimaatverdrag Parijs, 2015)

**2050:**

- de stijging van de temperatuur minder dan 2° C ten opzichte van 1880

### Doelen Europese Unie

(European Greendeal, 2019)

**2050:**

- 0% uitstoot van CO<sub>2</sub>

### Landelijke doelen

(Klimaatakkoord 2020)

**2050:**

- uitstoot van CO<sub>2</sub> 95-100% lager dan in 1990
- bijna 100% energie uit duurzame bronnen

### Regionale doelen (Regionaal

Energieakkoord Holland Rijnland, 2020)

**2050:**

- regio energieneutraal
- 30% energiebesparing t.o.v. 2017
- geen aardgas meer in de bebouwde omgeving
- alle energie uit duurzame bronnen
- 80% van de duurzame energie komt uit eigen regio

### Lokale doelen (Gemeente Voorschoten)

**2050:**

- Voorschoten energieneutraal
- 30% energiebesparing t.o.v. 2017
- geen aardgas meer in de bebouwde omgeving
- alle energie uit duurzame bronnen



## OVERSTAPPEN OP DUURZAAM VERVOER

**In Nederland gebruikt verkeer en vervoer 15% van alle energie. Het gaat daarbij voor 99% om diesel, benzine en autogas. Het doel is dat we in 2050 geen fossiele brandstoffen, zoals aardgas, aardolie en steenkool meer gebruiken. U kunt daar morgen al een bijdrage aan leveren.**

### Duurzaam, gezond en goedkoop

Fietsen is een zeer duurzame vorm van vervoer. De gewone fiets wordt vooral gebruikt voor ritjes tot 10 kilometer. Elektrische fietsen zijn prima voor wat langere afstanden. Toch stappen we voor een ritje van 7,5 kilometer in de helft van de gevallen in de auto. Met de fiets kost het nog geen half uur en bijna geen cent. Met de auto doet u er 18 minuten over en kost het meer dan € 2,00. Fietsen is ook goed voor de gezondheid.

Om het fietsen aan te moedigen en veiliger te maken verbetert Voorschoten samen met de provincie en gemeenten in de regio de fietspaden.

### Autorijden zonder uitstoot

Voor langere afstanden of de wekelijkse boodschappen is een auto vaak toch wel handig. Een elektrische auto, vooral als die wordt opgeladen met duurzaam opgewekte stroom, stoot geen CO<sub>2</sub> uit. Het aanbod elektrische auto's groeit snel. De aanschafkosten zijn wat hoger, maar de kosten voor het gebruik zijn veel lager. Toch het overwegen waard bij aankoop van een volgende auto.

Gemeente Voorschoten maakt het elektrisch rijden mogelijk door laadpalen te plaatsen.

Hierbij werkt ze samen met Engie. Een laadpaal bij u in de buurt kunt u aanvragen via de website [www.laadpaalnodig.nl](http://www.laadpaalnodig.nl). Daar vindt u ook alle informatie over de plaatsing.

### Deelauto maakt elektrisch rijden haalbaar

Een (elektrische) deelauto is een milieuvriendelijk alternatief voor uw eigen auto. Steeds meer Voorschotenaren ruilen hun oude auto in voor een auto abonnement. Minder gedoe, duurzamer, altijd een auto beschikbaar, geen dure aanschaf en vaak goedkoper in gebruik. Via [autodelen.wijzijnon.nl](http://autodelen.wijzijnon.nl) en [goabout.com/](http://goabout.com/) autoabonnement kunt u in Voorschoten een abonnement op een elektrische auto afsluiten. Elektrisch rijden is zo voor iedereen betaalbaar en het rijdt geweldig!



## ONS KLIMAAT VERANDERT

**Energie voor bedrijven, auto's, vliegtuigen en huizen halen we vooral uit aardgas, aardolie, steenkool en bruinkool. Daar komt CO<sub>2</sub> bij vrij. Hierdoor verandert ons klimaat.**

Die verandering bestaat uit:

- Warmer en vaker extreme hitte;
- Lange periodes van droogte;
- Vaker en heel veel neerslag;
- Stijgen van het water in de zee.

Door over te stappen op duurzame energie kunnen we de klimaatverandering afremmen, maar helemaal voorkomen kunnen we het niet. Op zijn best is de aarde eind deze eeuw 0,3 tot 1,7 graden warmer dan in 2000. Als we doorgaan op de huidige weg wordt het 5 graden warmer.

### Koningin Julianakanaal

Door de hogere temperatuur op aarde smelten de gletsjers en het ijs op Antarctica en Groenland. Daardoor komt het water in onze zee steeds hoger. Om overstromingen te voorkomen moeten we de duinen en dijken hoger en steviger maken. Anders kan op een dag de Koningin Julianalaan veranderen in Koningin Julianakanaal. Rijkswaterstaat en de waterschappen zorgen dat Nederland beschermd is en blijft tegen overstromingen. In het Deltaprogramma zijn de maatregelen opgenomen tegen de hogere zee­waterstand.

### Een groene tuin en een groen dak

Naast smeltende gletsjers en ijs krijgen we ook te maken met grote hoeveelheden water door heftige en lange wolkbreuken. Zoveel water kan het riool niet in één keer afvoeren. Als we

### Groen dak? Groene tuin? Regenton?

Er is genoeg dat je zelf kunt doen tegen de gevolgen van klimaatverandering. Start morgen. Op het internet vindt u allerlei tips vinden.

slechts een deel van onze tuinen betegelen en er voor de rest groen in zetten kan het water in de grond zakken. Ook het ondergronds of in een regenton opvangen van water, helpt tegen het overlopen van het riool. Dit water kun je gebruiken om je tuin mooi en gezond te houden in droge tijden.

Naast meer regen wordt het ook steeds warmer in Nederland. Een groene tuin helpt ook, om het in en om het huis, koeler te houden. Maar niet alleen een groene tuin, ook een groen dak, geeft verkoeling en houdt water vast.

### Handen uit de mouwen

Gemeente Voorschoten heeft onderzocht waar water na een hevige regenbui moeilijk weg kan en waar straten blank komen te staan. Ook is in beeld gebracht waar, bij een hittegolf de temperatuur lange tijd onaangenaam hoog blijft. In 2021 gaan de gemeente, het waterschap, bedrijven en inwoners met elkaar in gesprek over welke risico's van de klimaatverandering acceptabel zijn en welke niet. En welke maatregelen we gezamenlijk gaan uitvoeren om de ongewenste risico's te verkleinen.

## TEGOEDBON KLEINE ENERGIEBESPARENDE MAATREGELEN

Als woningeigenaar heeft u dit najaar een teGoedbon voor kleine energiebesparende maatregelen voor uw huis ontvangen. Voor deze bon kunt u spullen kopen of een energieadvies van Klimatroutte aanvragen. Inmiddels hebben ruim 700 Voorschotenaren de bon ingewisseld. Het gaat hier om een OP=OP-actie dus wees er snel bij. Heeft u de bon nog niet gebruikt? Kijk dan op [www.duurzaambouwloket.nl](http://www.duurzaambouwloket.nl) voor meer informatie.

## EEN AARDGASVRIJ VOORSCHOTEN

*De grootste uitdaging van de overstap naar duurzame energiebronnen is de verwarming van huizen en gebouwen. Voor verwarming en warm water gebruiken we aardgas. Warmte leveren met andere energiebronnen is een uitdaging.*

### Overstappen naar andere energiebronnen

In het nieuwbouwproject Starrenburg 3 wordt geen aardgasnet meer aangelegd. Daar worden direct andere verwarmingssystemen gemaakt. Bestaande woonwijken verwarmen zonder aardgas is ingewikkelder. Hiervoor zijn aanpassing aan de woningen nodig en vaak ook de aanleg van een nieuw netwerk.

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat elke gemeente in 2021 een transitievisie warmte moet hebben. In deze visie staat:

- Welke stappen gezet gaan worden om buurten en wijken aardgasvrij te maken;
- Welke verwarmingsmogelijkheden de meeste kans maken in de buurten en wijken die met de overstap starten vóór 2030.

De transitievisie warmte wordt door de gemeente samen met woningeigenaren, corporaties, commerciële verhuurders, huurders, bedrijven en maatschappelijke organisaties gemaakt.

### Stap voor stap naar duurzame warmte

#### Stap 1

De afgelopen jaren is de gemeente gestart met het, wijk voor wijk, informeren van woningeigenaren over energiebesparing en het opwekken van duurzame energie;

#### Stap 2

De gemeente onderzoekt per buurt of wijk welke andere oplossingen er zijn om de woningen te verwarmen. Daarbij wordt er een onderscheid gemaakt tussen collectieve methoden, zoals een warmtenet, en individuele oplossingen, waarbij een gebouw zijn eigen warmtevoorziening heeft;

### Andere bronnen voor warmte

#### Elektriciteit

Een elektrische warmtepomp brengt water met warmte uit de lucht of de bodem op de juiste temperatuur. Bij voorkeur wordt de stroom die daarvoor nodig is duurzaam opgewekt. In de woning moet voldoende ruimte zijn voor de installaties.

#### Warmtenet

Een buurt of wijk wordt aangesloten op een leidingstelsel dat warm water vervoert. De aanpassingen in de woning hangen af van de temperatuur en manier waarop de warmte wordt geleverd. De warmte kan afkomstig zijn van verschillende bronnen, zoals restwarmte van de industrie, warmte uit afvalwater en warmte uit diepe bodemlagen (geothermie).

#### Duurzaam gas

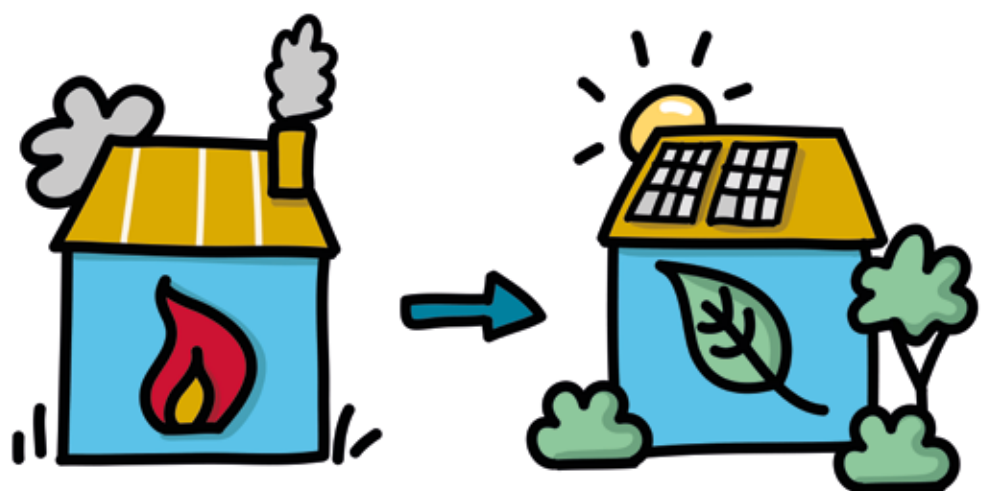
Een buurt of wijk wordt aangesloten op gasleidingen die een brandstof (groen gas of waterstof) vervoeren. Ook deze techniek vergt verschillende aanpassingen in de woning. Groen gas ontstaat uit GFT of mest. Waterstof ontstaat door elektrische stroom door water te leiden. De beschikbaarheid van beide gasen is onzeker.

#### Stap 3

Samen met wijken en buurten bepalen we daarna in welke buurten en wijken de overstap naar aardgasvrije warmte voor 2030 van start gaat. In 2022 gaan we met deze buurten en wijken een plan voor de uitvoering maken. Zo benutten we elkaars kracht bij deze ingewikkelde klus die een lange tijd gaat duren.

## Meedenken?

Wilt u meedenken over de warmte visie? In het eerste halfjaar van 2021 bent u welkom aan de gesprekstafel TransitieVisie Warmte Voorschoten. Daar kunt u meepraten en meedenken over de plannen van de gemeente en uw eigen ideeën inbrengen. De tafel komt vier keer bij elkaar. Stuur een mail met uw gegevens naar: [TVW@voorschoten.nl](mailto:TVW@voorschoten.nl).





## ENERGIE UIT EIGEN REGIO

*De gemeenten in regio Holland Rijnland willen dat in 2050 alle energie die we in de regio gebruiken van duurzame bronnen komt. Deze energie moet voor 80% worden opgewekt in de regio. Hoe gaan we dat regelen in Voorschoten?*

### Geen ruimte voor windmolens

Duurzame bronnen van energie zijn zonlicht en wind. Zonnepanelen zetten zonlicht om in stroom. Windmolens zetten wind om in elektriciteit. Voor de productie van stroom uit eigen regio wordt gezocht naar plaatsen voor windmolens. Er wordt gekeken naar plekken langs wegen en spoorwegen. In Voorschoten is daar geen ruimte voor.

### Energie uit zonlicht

Omdat er in Voorschoten geen ruimte is voor windmolens is energie uit zonlicht belangrijk en kansrijk. Daarom is in de regionale energie

strategie vastgelegd dat in 2030 op veel grote daken zonnepanelen moeten liggen. De gemeente Voorschoten onderzoekt hoeveel ruimte er op de daken is en welke daken geschikt zijn. Daarmee wordt duidelijk hoeveel zonne-energie Voorschoten kan leveren.

Met de actie 'de Schooldakrevolutie' wil Voorschoten samen met andere gemeenten snel zonnepanelen op daken van scholen krijgen. En natuurlijk bekijkt de gemeente ook op welke eigen gebouwen ze zonnepanelen kan leggen.

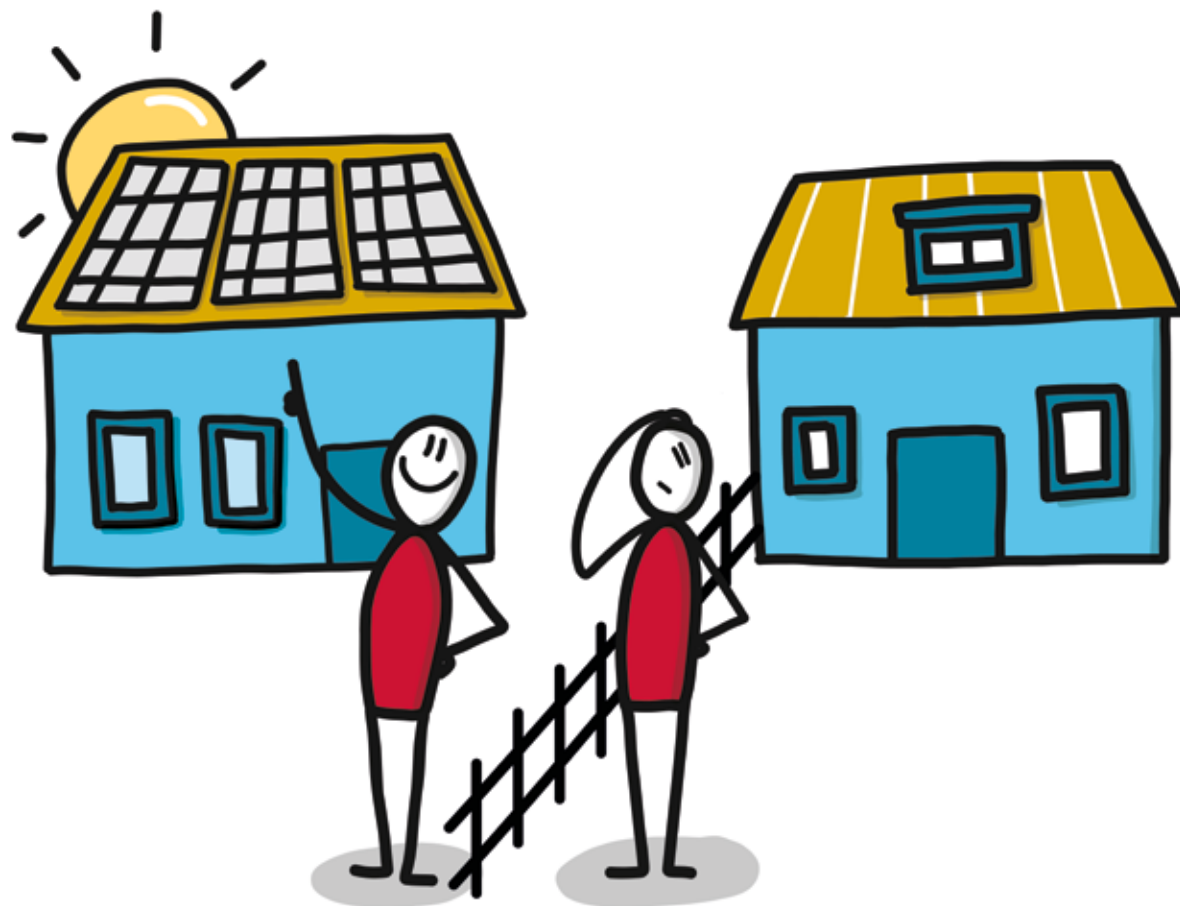
### Zon op dak en advies

Naast de afname van CO<sub>2</sub> levert voor eigenaren het leggen van zonnepanelen op het dak vaak ook financiële voordelen op. Voor particulieren zijn er voldoende mogelijkheden om simpel en snel zonnepanelen te laten leggen. Wilt u

weten hoe? Duurzaambouwloket.nl helpt u op weg via de website of telefonisch. Zij kunnen u adviseren over leveranciers en installateurs en over de gunstige duurzaamheidslening die ook geschikt is voor zonnepanelen.

### Zon op Voorschoten

Heeft u geen dak beschikbaar? Dan biedt de coöperatie Zon-op-Voorschoten uitkomst. Zon-op-Voorschoten bedekt grote daken in de omgeving met zonnepanelen. Dit noemen we de postcoderoos. Als lid van de coöperatie wordt u eigenaar van één of meerdere van die panelen. De opbrengst van 'uw' zonnepanelen worden van de energie die u thuis verbruikt afgetrokken. Zon op Voorschoten zoekt nog deelnemers en eigenaren van (grote) daken die ze beschikbaar willen stellen voor deze postcoderoos. Kijk voor meer informatie op [www.zonopvoorschoten.nl](http://www.zonopvoorschoten.nl).



## HEEFT U VRAGEN OVER DE VERDUURZAMING VAN UW WONING?

Neem dan contact op met een van de energiecoaches. Zij helpen u met vragen over de verduurzaming van uw woning. Zij geven advies, verwijzen u door en maken zelf infraroodopnamen van uw woning om het warmteverlies in beeld te brengen. Momenteel zijn er zo'n 10 energiecoaches in Voorschoten. De energiecoaches zijn hard op zoek naar collega's om de vraag aan te kunnen. Misschien heeft u interesse om coach te worden of heeft u hier vragen over? Dan kunt u een mail sturen naar [duurzaam@voorschoten.nl](mailto:duurzaam@voorschoten.nl).

## LEEN GOEDKOOP VOOR DUURZAME MAATREGELLEN

Wilt u uw woning verduurzamen, dan kunt u daarvoor tegen een lage rente geld lenen. De gemeentelijke duurzaamheidslening is voordeliger dan de landelijke Energiebespaarlening. De mogelijkheid om te lenen varieert van minimaal €2.500,00 tot maximaal €25.000,-. Meer informatie over deze en andere financiële regelingen vindt u op [www.duurzaambouwloket.nl](http://www.duurzaambouwloket.nl)

## DUURZAAM BOUWLOKET

Bij het Duurzaam Bouwloket kunt u terecht voor gratis advies als u plannen heeft om uw woning duurzamer te maken. Ook vindt u op [www.duurzaambouwloket.nl](http://www.duurzaambouwloket.nl) tips en inspiratie om energie te besparen. Variërend van klein, zoals aanbrengen van ledverlichting of radiatorfolie, tot groot, zoals isoleren van uw woning. De adviseurs van Duurzaam Bouwloket kunnen u helpen met het maken van de geschikte keuze. Eigenaren van historische gebouwen kunnen hiervoor terecht op [www.degroenemenukaart.nl](http://www.degroenemenukaart.nl).

## Wist u dat ..

➤ De focus vooral op zon- en windenergie ligt omdat dit bewezen technieken zijn, die we nu al kunnen inzetten.

➤ Voor het opwekken van duurzame energie vooral gekeken wordt naar plekken langs bestaande wegen, spoorlijnen en water. Hierdoor zijn de plekken redelijk verdeeld over de hele regio.

➤ Het wachten op nieuwe technieken geen oplossing is, omdat we dan straks in een steeds kortere tijd, steeds meer moeten doen. Als we wachten op de nieuwe technieken nemen de kosten flink toe en wordt het verduurzamen op een gegeven moment onbetaalbaar.

➤ De RES iedere twee jaar opnieuw wordt bekeken en wordt aangepast? Zo kunnen we op tijd bijsturen en eventueel nieuwe technieken gebruiken.

➤ Dat de gemeente samen met de regio, Alliander en Tennet al voorbereidingen treft om het elektriciteitsnetwerk in deze regio uit te breiden. Zo zijn we op tijd klaar om de toenemende opwek en verbruik van energie optimaal te kunnen laten functioneren.

➤ Dat de gemeente in februari 2020 een flitspeiling heeft uitgevoerd voor het opstellen van een visie over energie en klimaat. 853 mensen van 18 jaar en ouder hebben de vragenlijst ingevuld. Wilt u weten wat hier uitgekomen is? Stuur dan een mail naar [RES@voorschoten.nl](mailto:RES@voorschoten.nl).

➤ Dat Voorschoten elk jaar hoog scoort in de landelijke top 10 van fijne woongemeenten (in Elsevier Weekblad). Dit komt door een goed leefmilieu zoals groen in de buurt, schone lucht, rust en ruimte. Samen met onze inwoners, ondernemers, organisaties willen we deze fijne leefomgeving houden en verbeteren.

➤ 94% van de 12 tot 30 jaar jarigen uit regio Holland Rijnland juichen plaatsing van zonnepanelen op daken in de eigen gemeente toe en 79% vindt een windmolen in eigen gemeente prima.

➤ Als je meer wilt weten over Regionale Energie Strategie Holland Rijnland ga dan naar: [www.wijzijnon.nl](http://www.wijzijnon.nl).



## VERDUURZAMEN VAN EEN BEDRIJF

**Veel bedrijven willen graag stappen zetten om hun bedrijf duurzamer te maken. Maar hoe pak je dat aan? Waar haal je de informatie, geld en tijd vandaan? We geven enkele tips die u op gang kunnen helpen.**

### Druk met eigen onderneming

Uit onderzoek uit 2018 van de Kamer van Koophandel blijkt dat veel ondernemers op zoek zijn naar informatie en ondersteuning voor het verduurzamen van hun bedrijf. Subsidie mogelijkheden en de manieren om te verduurzamen zijn nog onbekend. Vaak ontbreekt het de ondernemer aan tijd om zich goed in verduurzaming te verdiepen. Ze hebben het al druk genoeg met het runnen van het eigen bedrijf. We zetten mogelijke eerste stappen op een rij.

### Investerings met rendement

Welke investering voor een bedrijf en het milieu het meeste oplevert, hangt af van de bedrijfsactiviteiten, de omvang van het bedrijf

en de bedrijfslocatie. We noemen enkele duurzame investeringen die in veel gevallen renderen.

- Ledverlichting met bewegingssensoren is vaak een verstandige keuze. Het is een relatief kleine investering die zich in 3 tot 5 jaar terugverdient. LED-lampen gaan ongeveer 15 jaar mee;
- Isolatie is over het algemeen een grotere investering maar bespaart veel energie. Door dak, muren, vloer, ramen en leidingen goed te isoleren kan tot wel 30 procent aan warmteverlies voorkomen worden. Een lagere gasrekening en ook een koelere werkomgeving in de zomer zijn de opbrengst;
- Een oude cv-ketel verspilt veel energie. Een moderne HR107-ketel heeft een 100% hoger rendement dan een gewone HR-ketel.
- Een warmtepomp kan ook een uitstekende oplossing zijn.
- Ook een zoneregeling, het apart verwarmen van verschillende ruimtes, bespaart flink.

Erkende installateurs of adviseurs kennen de mogelijkheden en kunnen de kosten in beeld brengen. Dat scheelt u een hoop zoekwerk.

### Zelf stroom produceren

Daken van bedrijfspanden vangen vaak veel zonlicht op. Het is zonde om die niet te benutten. Deze daken zijn vaak heel geschikt om met zonnepanelen energie op te wekken. Heeft het bedrijf een klein dak ga bij het duurzaamheidsloket langs voor advies. De investering is na 6 jaar terugverdiend.

Het aanleggen van zonnepanelen op een groot dak is een hele operatie. Gelukkig zijn er steeds meer mogelijkheden die het werk uit handen nemen. Zo is Zon op Voorschoten (zie het artikel "energie uit eigen regio in deze krant") op zoek naar daken om zonnepanelen op te leggen. Zij nemen een bedrijf al het werk uit handen en uw bedrijf deelt mee in de opbrengst. Als u zelf niet wilt investeren, is leasen een mogelijkheid.

### De overheid betaalt mee

De overheid stimuleert met subsidies het verduurzamen van het bedrijfsleven. Dit zijn de belangrijkste subsidies op een rij.

*Voor investeringen in bedrijfsmiddelen en verduurzaming van uw bedrijfspand:*

- Energie Investeringsaftrek (EIA);
- Milieu-investeringsaftrek (MIA) en Afschrijving milieu-investeringen (Vamil).

*Voor zonnepanelen:*

- Regeling Verlaagd Tarief;
- Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE).

Op de website van de belastingdienst en subsidiefocus vindt u meer informatie over de subsidiemogelijkheden. Op RVO.NL kunt u terecht voor advies over duurzaamheid voor ondernemers. Daarnaast zijn er verschillende adviesbureaus die zich richten op bedrijven en verduurzaming.

## REGIONALE ENERGIESTRATEGIE (RES)

**In 2019 is het Klimaatakkoord gesloten. Daarin staat de afspraak dat Nederland in 2050 geen CO<sub>2</sub> meer uitstoot. In het Klimaatakkoord staat dat dertig regio's hun eigen Regionale Energiestrategie (RES) moeten maken. Holland Rijnland is de regio waar de gemeente Voorschoten deel van uit maakt.**

### Drie onderwerpen komen aan de orde

In het Klimaatakkoord is vastgelegd dat in de Regionale Energie Strategie (RES) moet staan:

1. Hoe en waar in de regio duurzame elektriciteit opgewekt gaat worden;
2. Hoe de overstap van aardgas naar andere bronnen van warmte gemaakt gaat worden;
3. Hoe de energie opgeslagen gaat worden en hoe het energienetwerk (stroom en warmte) eruit gaat zien.

en ook nog inbrengen bij de digitale inloopavond Regionale Energie Strategie. Deze inloopavond vindt plaats op 26 januari. In het artikel "digitale inloopavond RES" in deze krant vindt u hierover meer informatie en de mogelijkheid om u aan te melden.

### Gemeenteraden besluiten over de RES 1.0

Nadat de resultaten van de peiling en de resultaten van de gesprekken met inwoners en ondernemers in de RES zijn verwerkt, wordt de RES aan de gemeenteraden voorgelegd. Deze RES 1.0 moet 1 juli 2021 klaar zijn. De tijdlijn zie u hieronder:

### De RES in Holland Rijnland stap voor stap



### Eerste versie van de RES afgerond

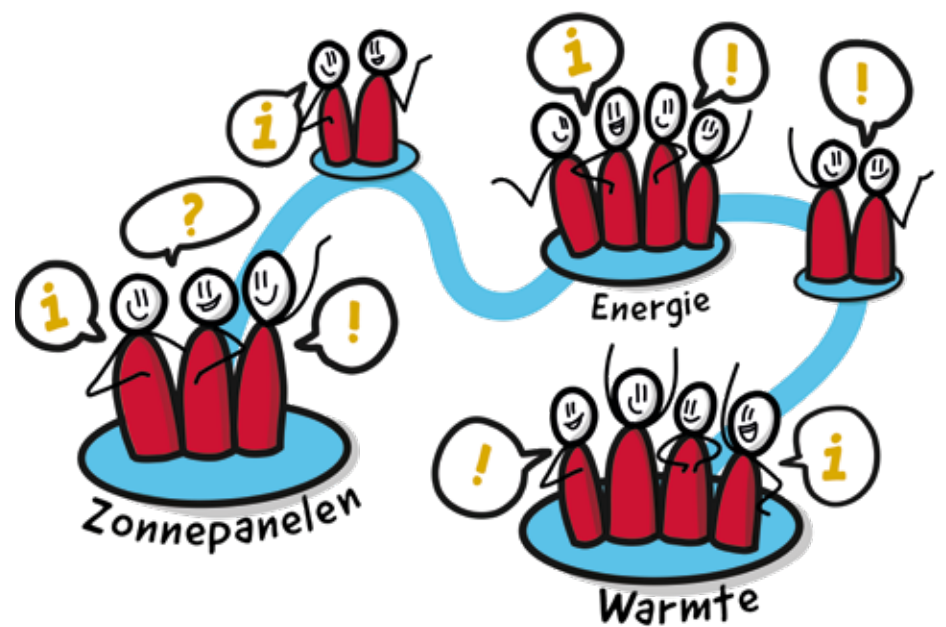
Verschillende overheden (gemeenten, provincie en waterschap) binnen Holland Rijnland stelden samen een eerste versie van de RES op. Dit heet de Concept RES. Ook woningbouwcorporaties, energiecoöperaties, natuur- en milieuorganisaties, bedrijfsleven en onderwijs werkten hieraan mee. De Concept RES staat op de website [www.wijzijnon.nl](http://www.wijzijnon.nl).

### Anderen komen nu aan het woord

Voor de definitieve Regionale Energiestrategie (RES 1.0) worden ook de wensen en ideeën van lokale organisaties, marktpartijen en inwoners verzameld. Holland Rijnland heeft met een digitaal onderzoek de mening van de inwoners van Holland Rijnland gepeild over verschillende onderwerpen uit de RES.

Inwoners en ondernemers van Voorschoten kunnen hun wensen en ideeën

## DIGITALE INLOOPAVOND RES



**In de zomer van 2021 maken de gemeentes en partners van Holland Rijnland de afspraken over de regionale doelen voor een beter klimaat definitief. Voorafgaand hieraan gaat de gemeente graag met u in gesprek over hoe wij Voorschoten en de regio, het beste energieneutraal krijgen.**

### We horen graag uw mening en ideeën

U bent van harte welkom op de digitale inloopavond Regionale Energie Strategie op dinsdag 26 januari 2020 van 19.30 – 21.00 uur. Op deze avond kunt u met elkaar, met medewerkers van de gemeente en wethouder Erika Spil, in gesprek gaan over de volgende onderwerpen:

- Opwekken van energie in Voorschoten
- Energiebesparing
- Duurzaam Verkeer en Vervoer
- Aardgasvrij Voorschoten, duurzame warmte
- Aanpassingen voor de klimaatopwarming

In deze krant vindt u informatie over deze onderwerpen.

### Welkom in het digitale gemeentehuis

De avond vindt plaats in de vorm van een digitale gemeentehuis. Ga een digitale kamer binnen en neem deel aan het gesprek. Liever een gesprekje met iemand die u op de gang tegenkomt? Ook dat is mogelijk. De wethouder gaat van kamer naar kamer. U kunt op elk gewenst moment inloggen. Om u welkom te kunnen heten in het digitale gemeentehuis moeten we wat voorbereidingen treffen. Daarom vragen we u om uiterlijk zondag 24 januari 2020 via [RES@voorschoten.nl](mailto:RES@voorschoten.nl) door te geven dat u komt. U ontvangt dan dinsdag 26 januari uw toegangsgegevens.

### Blijf op de hoogte en doe mee

Energieneutraal Voorschoten heeft veel verschillende kanten. U kunt meedenken over en meewerken aan de diverse onderwerpen. Stuur een mail met uw gegevens naar [RES@voorschoten.nl](mailto:RES@voorschoten.nl). U ontvangt dan de uitnodigingen voor en informatie over elke bijeenkomst die de gemeente voor en met inwoners en ondernemers over energieneutraal Voorschoten organiseert.